

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglasi, poslano ter notice isti prostor K 20. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leta K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Prenovljena vlada.

IDU, Beograd, 28. marca. Predvčeršnjim je ministrski predsednik Nikola Pašić predložil regentu dva ukaza v podpis. Prvi ukaz se tiče demisije dosedanjega vlade, drugi ukaz pa sestave nove vlade z Nikolo Pašićem na čelu, ter ostalimi ministri po znani razporeditvi. Novi člani ministrskega sveta so trije: dr. Spaho (minister za trgovino), dr. Karameh-

medović (minister za narodno zdravje) in Ivan Pucelj (minister za poljedelstvo). Regent je podpisal oba ukaza.

LDU, Beograd, 28. marca. Novi ministri, ki so že imenovani, še niso nastopili svojih mest, ker se nahajajo še na potu. Prisegli bodo v sredo, nato pa bodo pričeli z delom v svojih resortih.

Seja ustavnega odseka.

LDU, Beograd, 28. marca. Prihodnja seja ustavnega odseka bo 5. aprila. Dotlej bo poizkušala vlada doseči

sporazum glede členov 64. in 65., ki govore o pristojnosti in načinu delovanja pokrajinskih skupščin.

Volilci Ljubljane, Celja, Maribora in Ptuja.

Občina je temelj družbe. To ve vsak, kdor je le trohico razmišljal o ustroju današnjih gospodarskih in političnih razmer. V občini je početak družabnega gospodarstva in vir politike. Kdor ima občine v rokah ta končno odločuje, če morda trenutno tudi ne.

Sedaj se bližajo volitve. V nedeljo so se že razpisale in se bodo vršile v torek 26. aprila v Ljubljani (48 odbornikov in 48 namestnikov), Mariboru (40 odbornikov in 40 namestnikov), Celju (32 odbornikov in 32 namestnikov), Ptuju (24 odbornikov in 24 namestnikov). Volišče bo v Ljubljani, 14. Mariboru 5. v Celju 2. in Ptuju 1.

Volilni imeniki, to je, večinoma tisti, ki so veljali za konstituante, bodo v teh štirih občinah razporejeni tri dni, to je, 31. marca, 1. in 2. aprila od 9. do 12. in od 15. do 18. ure.

Nove volitve v Italiji?

LDU, Rim, 25. marca. Socijalistični poslanci so z ozirom na možnost novih volitev na konferenci razmotrivali svoj program. Pri tej priliki so obsojali atentat v Milanu in izrazili željo, naj bi vlada odločno nastopila proti nasilnim elementom.

V rimskih političnih krogih prav resno računajo z možnostjo, da bo vlada parlament razpustila in razpisala nove volitve, ker to zahtevajo veleindustriji in veleposesniki, ki se opirajo na fašiste.

Notranjega parlamentarnega razloga za razpust parlamenta vlada sicer nima, ker ji je parlament še vedno izrazil zaupanje, kadar je bilo treba. Zato je treba iskati prave vzroke za želje in grožnje rimske vlade drugod.

V Italiji divja danes meščanska vojna. Atentati na posamezne osebe, ropi, požiri in neprestani poboji med fašisti in socijalisti, med socijalisti in komunisti, med kmeti in delavci, boj ki danes divjajo po celi Italiji, so ustvarili jako temno notranjepoliti-

Komunistični nemiri v Nemčiji — zadušeni.

LDU, Berlin, 25. marca. (Wolff). Po vestih iz srednje Nemčije se more splošno reči, da delovanje redarstva napreduje. V Eislebnu obvladuje redarstvo položaj. Med Eislebnom in Hettstedtom se kljatjo nekatere oborožene tolpe. Hettstedt sam je zasedla policija. Razen kolodvora je tam razstreljeno tudi zasebno poslopje. Jutri se bo izvršil pogon za očiščenje mestne okolice. Mansfeld, Mansfeld-Kloster in Leimbach so sedež upornikov, k nasilno rekrutirajo pristaše med prebivalstvom. V Halleju so se delavci plinarnice in vodovodov vrnili k delu. Tudi v električnih obratih se dela. V Bitterfeldu so se izvršila nekatera nasilstva. Na Saksoskem se smatra položaj za mirnejši. N raznih krajih države so imeli komu-

nisti zborovanja, ki so potekla mirno. V Hamburgu je mir. Iz Vrat-slave javljajo ponesrečen napad na blagajniške prostore neke banke.

LDU, Magdeburg, 25. marca. (Wolff). Komunistični voditelji v Eislebnu so prišli k poveljniku in ga naprosili za pogajanja o ukinitvenju boja na vsem mansfeldskem ozemlju. Poveljnik je odklonil vsako pogajanje z upornimi delavci in je stavil te pogoje: 1. Uporne tolpe se takoj nehajo bojevati, potem neha varnostna policija streljati; 2. vse orožje in strelivo se morata oddati. Kdor il odda prostovoljno, ga ne bodo vprašali za ime in ga ne bodo zasledovali; 3. vse vpletenene stvari se morajo takoj vrniti; 4. delo se mora vzpostaviti v vseh obratih. — Voditelji komuni-

stov so obljubili, da bodo pri svojih ljudeh poizkusili, da se ti pogoji sprejmejo in izvedejo.

LDU, Berlin, 25. marca. (Wolff.) Snoči je državno pravdnštvo zaplenilo ves natis današnje številke komunističnega lista »Rote Fahne«.

Zgodilo se je, kar je moral vsak razsodni človek predvideti: lokalne in slabo organizirane oborožene upore v nekaterih krajih Nemčije je vlada v razmeroma kratkem času zadušila.

Materijalna škoda, katero so utrpeli ne samo buržuj, ampak tudi delavci sami, je velika, toda to se bo dalo popraviti. Težje se bo pa dala popraviti moralna izguba in enkrat omajana samozavest in zaupanje se težko zopet pridobi.

Zanimivo bi bilo raziskovati, odkod zvrta cel pokret. Kdo je dal prvi impulz? Ali je nemška komunistična stranka sama začela svojo akcijo, ali se je komunistov poslužil kdo drugi, da doseže z njihovo pomočjo svoje cilje?

Zadnje volitve v Nemčiji so pokazale, da komunisti niti v splošnem, niti med delavskimi strankami nimajo večine, ampak da tvorijo razmeroma jako neznantno manjšino. Dalje voditeljem komunističnega pokreta v Nemčiji tudi ni neznana moč nemške armade (»Reichswehr«) ni nič drugega) in pa moč oboroženih reakcionarnih udruženj, ki so znana pod imenom »Orgesch«. Manjšina na eni in oborožena moč na drugi strani pa vendar ne moreta tvoriti dovolj opravičljivega ali razumljivega razloga za nemške komunistične vodje, da se spušte v pustolovščino, o kateri morajo vedeti, da ne bo uspela in da bo veljala le nekaj življenj.

Prvi sunek je moral torej priti od drugod in prav verjetno je, da igra v tem pokretu nemška vlada in pa moskovska komunistična eksekutiva prav važno vlogo.

Nedavno so Francozje zasedli bogate nemške industrijske pokrajine kot »sankcije« oziroma kot jamstvo, da bo Nemčija plačala zahtevano vojno odškodnino. Nemška vlada se naravno tej zahtevi zapadnoevropskih kapitalistov upira. Ker pa sama nima trenutno dovolj močne in velike armade na razpolago, da se upre Francozom z oboroženo silo, zato je prav verjetno in lahko mogoče, da se je nemška vlada zatekla h komunistom, naj napravijo nekaj kravalov. Nemška vlada namreč prav dobro pozna velikanski strah Francozov pred boljševizmom. Komunisti so po vsi priliki na to »vabilo« nemške vlade na videz pristali, toda z zahrbtno mislijo, da ne bodo napravili le »nekoliko kravalov« Francozom v strah, ampak da bodo izvedli revolucijo na celi črti tudi proti nemški vladi z eventualno pomočjo Moskve. Kakor hitro se je pa nemška vlada zavedla, za kaj se pravzaprav gre, je napravila celemu gibanju odločen konec — za enkrat! Če pa Francozje ne bodo postali pametnejši in razsodnejši, bo nemška vlada komunistom dovolila kaj več. Če bo v Nemčiji enkrat nastopil od Nemcev organiziran boljševizem, takrat bo za Francoze nastopila prav kritična doba.

Sodrug!

Ne pozabite, da je eksistenca delavskih listov mnogo težja od drugih listov. Vedite, da so na delu vse mogoče sile, da zaduše glasila zavodnega organiziranega delavstva.

Zato na delo: Čitajte, širite »NAPREJ«, edini slovenski delavski dnevnik! Pridobivajte novih naročnikov! Potrebuje Vaše pomoči v Vašo korist.

Stara pesem.

LDU, Washington, 26. marca. Japonski mornarični minister je izjavil časnikarjem, da Japonska ne name-rava nikogar napasti. Izgraditi namerava tako močno mornarico, da bo državo branila pred vsakim napadom. Japonska je vedno pripravljena, udeležiti se pri splošnem zmanjšanju oboroževanja na morju.

Pred svetovno vojno so evropski državniki in vladarji celih 40 let v enomer zatrjevali svojim državljanom in podanikom, ki so stokali pod neznosno težo vedno rastočih stroškov in davkov za nove puške in topove in vojne ladje, da oni ne name-ravajo nikake vojske, ampak se oborožujejo samo zato, da ohranijo mir.

Kakšen »mir« so ohranili ti gospodje zvesto plačujočim državljanom in podanikom, se je pokazalo v dobi od leta 1914. do leta 1918. blaženega spomina!

Kakor so govorili pred vojno evropski ministri. — in kakor bodo začeli v kratkem zopet govoriti — tako začenejo govoriti danes gospodje daljne vzhoda Japonci. Tudi oni pravijo, da se oborožujejo in grade vojne ladje le zato, da »ohranijo mir«. Japonci so prav dobri učenci predvojnih evropskih diplomatov.

Lepa beseda o ohranitvi miru mora danes, ko vendar vsi vemo, kam meri, vzbujati našo pozornost v polni meri, tudi če je izpregovori državnih na daljnem vzhodu. Politične zveze in gospodarski odnosi med posameznimi državami vsega sveta danes niso nič manj prepleteni kakor pred svetovno vojno in če se utegne zaplesti japonsko ljudstvo z Ameriko v kake vojne afere, ni izključeno, da seže novi požar tudi na Evropo.

Politične vesti.

+ Memorandum hrvatskih socijalstov o socijalističnih zahtevah. »Socijalistično Radniško Viječe« je pred dnevi na svojem zborovanju v Zagrebu pretresalo vprašanje ustave. Soglasno je bil v tej zadevi sprejet memorandum o socijalno-političnih zahtevah delavskega razreda. Delavski razred ve prav dobro, da sedanja konstituanta, v kateri imajo večino buržoazni in reakcionarni elementi, ne bo ustvarila take ustave, ki bi dajala vsaj temelj socijalistični republiki, in to tembolj, ker je tudi 59 komunističnih poslancev s svojim dosedanjim delom pokazalo, da so nesposobni boriti se za delavske interese; toda delavstvo se prav dobro zaveda, da se mora že v sedanjem družabnem redu boriti za ekonomsko in socijalno izboljšanje svojega položaja. Zato se upravičeno bori za to, da vsebuje tudi sedanja ustava take določbe, ki bodo delavstvu zajamčile njegove socijalne pravice. V tem smislu in v tej smeri se bore tudi naši sodrug poslanci v konstituenti in sodrug Divac v ustavotvornem odboru; da pa svojim poslancem v konstituenti pomaga v tem boju, je »S. R. V.« poslalo ustavotvornemu odboru omenjeni memorandum. Ta memorandum vsebuje deset glavnih socijalno-političnih delavskih zahtev in sicer: 1. Demokratizacija gospodarstva potom uvedbe delavskih poveljstev, delavske kontrole in udeleževanja delavcev pri upravi in čistem dobičku podjetij; 2. obvezna dolžnost do obiskovanja šole; 3. osebe do 15 let starosti ne smejo biti zaposlene, osebe med 15. in 18. letom pa smejo biti zaposlene le 6 ur dnevno; 4. uredevec delovnega časa za delavke: žene smejo delati v sobotah največ štiri ure; nočno delo žensk je prepovedano; žene morajo dobiti v slučaju poroda 10-tedenski plačani dopust, itd. 5. osemurni

delavnik; 6. zaščita delavcev v domači (hišni) industriji; 7. neomejena pravica koalicije; 8. kolektivne in tarifne pogodbe morajo imeti zakonito veljavnost; 9. zahteva se socijalno zavarovanje: bolniško, nezgodno, starostno, zavarovanje zoper brezposelnost, invalidno zavarovanje ter zavarovanje za vdove in sirote; 10. priseljevanje in izseljevanje delavcev je svobodno.

+ Pokrajinski zbor soc. dem. stranke za Vojvodino in Srem se bo vršil dne 10. aprila t. l. v Novem Sadu.

+ Shod zoper imperializem so priredili hrvatski socijalni demokrati in centristi skupno v Zagrebu.

+ Korupcija. »Jutarnji list« je poročal, da so imeli demokrati in radikalni poslanci v Beogradu skupno zborovanje, na katerem so razpravljali o razdelitvi živine, ki jo je država dobila na račun vojne odškodnine od Nemčije. Kakor znano, so Nemci za časa vojne odvedli iz Srbije vso živino, in mora glasom mirovne pogodbe ljudstvo v Srbiji dobiti čimprej odgovarjajočo odškodnino v naravi. Toda mesto da bi se sedaj ta živina razdelila najsiromašnejšim brez ozira na strankarsko pripadnost, hočejo demokrati in radikalci tudi pri tem delati strankarske kupčije. To je že skrajna korupcija in brezzakonite razmere!

+ Italijanski socialisti nastopajo skupno! Na konferenci v Rimu so se dni vse socialistične frakcije zagrozele vladi s najradikalnejšimi sredstvi, če razpusti parlament. Italijanski socialisti so pametni: Moskva in druge ideologije so lepe stvari, a radi njih laški proletariat ne sme trpeti. Kakor trpi v drugih deželah, kjer vzdržuje v svojih vrstah nepotrebne razdore, dati bo četo vse frakcije v principu isto. Listi poročajo, da bodo nanovo združeni italijanski listi napravili ekspanzijski konec fašistovskim bestialnostim.

+ Italijanski socialisti so v New Yorku pričeli izdajati svoj dnevnik.

+ Kakor na Koroškem. V Pštini v Šleziji so bili težki izgredi proti uradnikom industrijskih in rudniških naprav. Teroristi so 40 nemškomsloščih uradnikov z udari in ubodljaji težko ranili. Ti uradniki so morali bežati s svojimi družinami. Deputacija ranjenih uradnikov je odpotovala v Opele k mednarodni komisiji, da tam poroča o izgredih v Pštini. Nekaj rogov so po begu uradnikov na višje povelje zaprli. — Torej iste vrste pojavi, samo v obratnem smislu, kakor so se pokazali po plebiscitu na Koroškem.

+ Svetovna vojna se nadaljuje. Iz Aten javljajo: Frontno poročilo z dne 24. t. m.: Grške čete so prodrele do 50 km vzhodno Ušaka in do 80 km vzhodno Brusse. Zajele so 200 sovražnikov in uplenile topove in mnogo vojnega materijala. Komunisti so se le slabo upirali.

+ Češkoslovaška vlada je začela izdajati svoj organ v nemškem jeziku »Prager Presse«. Nemški listi na Češkem zaradi tega silno napadajo češkoslovaško vlado.

+ Francoska vlada in Vatikan. V sedanjem odseku za zunanje posle je podarjal ministrski predsednik Briand potrebe vzpostaviti poslaništva pri Vatikanu. — Francoska vlada, zlasti še njen sedanji predsednik Briand, je veljala doslej za najbolj kulturnoobjočno. Taka je ostala seveda še do danes in če se danes izjavlja za vzpostavitev diplomatskih odnosov z Vatikanom, dela to le iz političnih nagibov, ker se boji za svoje ožročno politično pozicijo v Palestini in Siriji, kjer imajo katoliški redovi ogromen vpliv. Interesantno je, da danes te redove bogato podpirajo Angličani.

+ Dva socialistična kongresa. Odbor socialistične stranke v Šviciji je odločil, da se vrši kongres te stranke 25. do 26. junija v Aarau. Odbor je odobril Grimmovo poročilo na dunajski konferenci in je obenem sprejel s 23 glasovi proti 7 resolucijo, da morajo vsi člani švicarske socialistične stranke, ki pripadajo vodstvu (Bureau international du travail), odložiti svoje politične mandate in jih dati na razpolago strankinemu vodstvu. Odbor je namreč mnenja, da mednarodni delovni urad pripaja pravno in finančno Zvezi narodov ter je kot tak buržujska ustanova. Sodelovanja z buržuj pa nič — švicarski socialisti imajo pravi — Polcija je prepovedala kongres socialnodemokratske stranke na — Ogrskem

Policiji na Ogrskem morajo biti socialisti presneto trda kos, da jih ne mara.

+ Poljski kabinet je podal demisijo, ker se večina ne strinja z njegovim zunanjo politiko in mu očita nemarnost pri plebiscitu v Gorenji Slezhiji.

+ Reginald Hoad je bil od angleškega zunanjega urada imenovan za angleškega zastopnika v Moskvi. — Angleška je torej popolnoma kapitulirala, strah za indijo je imel dobre posledice. Zdal pride na vrsto Francoska hočeš, nočeš, moriš!

Dnevne vesti.

Nova loža v Ljubljani. Poleg že obstoječe prostozidarske (frajmavrske) lože se je ustanovila v Ljubljani tik pred prazniki še ena loža, ki pripada zvezti »Velika Moskva« Vodstvo lože zastopa: A. P. J. P. — Sedaj nam ni nič več drugega treba, kakor da ustanovimo še kakšno takšno »maljžo« in »komorro«, potem anarhističen klub in dobimo potrebno število štiletov in čevljarških krivcev, potem pa začinimo!

Za »narodno cerkev« menda so demonstrirali v soboto med frančiškansko procesijo nekaj mladi ljudje z življenjem. — Dobro vzgojeni ljudje pravijo sicer, da zahteva vsakdanji takt, da pustimo v miru stvari, ki jih mnogi spoštujemo, ker to vendar ni nikomur nič mar, če kdo moli večer magari pred svojimi čevlji — ta bo že vedel, zakaj mu to dobro stori —, ampak pri nas je marsikaj drugače kakor drugod in zato bo moral pisatelj knjige »o lepem vedenju« tozadevna poglavja v prihodnji izdaji korenito revidirati.

Bankovci po 1000 K se ne zamenjajo. Generalni inspektorat finančnega ministrstva opozarja občinstvo in interese na to, da so se v zagrebških listih razširile vesti o naknadni zamenjavi nežigosanih bankovcih Avstro - ogrske banke po 1000 kron. Te vesti so prosto izmišljene. Ministrstvo ni izdalo nobenega tozadevnega odloka, ki bi predvideval zamenjavo teh bankovcev.

Ministrstvo za narodno zdravje je ukrenilo potrebno, da se ne zanese na naše ozemlje španska bolezen, ki razsaja sedaj na Grškem.

Ureditev zdravstvenih razmer. Napravljen je načrt za ureditev zdravstvenih razmer v državi. Na seji zdravniškega društva so razpravljali o posameznih členih tega načrta. — Najboljša ureditev zdravstvenih razmer v naši državi bi bila moderna socialna zakonodaja, da bi vsak človek imel dobro hrano, dobro obleko in dobro stanovanje.

Postne pošiljke v Avstrijo, Češkoslovaško in Madžarsko treba frankirati po tuzemskem ne po tuzemskem tarifu.

Nov papirnat drobiž. Finančno ministrstvo je dalo tiskati nove novčanice po 25 par, ki naj zamenjajo novčanice po eno kruno. Tiskanje se je poverilo, tvrdki Bratje Platinik. — Trdka Platinik je znana kot izdelovateljica igralnih kart.

Občinski volilni red za Slovenijo. V zalogi Tiskovne zadruge je pravkar izšel nov volilni red, po katerem se bodo vršile prihodnji mesec občinske volitve po Sloveniji. Volilni red, ki je izšel v jako priročni izdaji bo dobra služil občinskemu uradu, glavarstvu, kakor tudi strankam, ki bodo posegle v volilni boj. Naroča se pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani, Sodna ul. 6 in velja s poštnino vred 4.40 K. ako se denar v naprej pošlje.

Poziv. Dne 21. marca 1921. je požar upepelil Knežjo vas, občina Dožnič, politični okraj Novomesto. Zgorole je 14 hiš, vsa gospodarska poslopja, gospodarske potreščine, živč, perilo, živina itd. Brez strehe in brez premoženja se nahaja 91 ljudi. Po nesreči prizadeti prebivalci Knežje vasi so torej v skrajni bedi, po svoji lastni moči si ne morejo pomagati, treba jim pomoči od drugod. Da se jim olajša beda razpisujem s tem nabiranje milih darov v ce-

lem območju deželne vlade za Slovenijo. Darovi se sprejemajo v Ljubljani pri poverjeništvu za notranje zadeve (ravnateljstvo pomožnih uradov) in pri mestnem magistratu, drugod pri vseh okraj. glavarstvih in oblastvih, katere bodo ta določila, nadalje pri mestnih magistratih v Celju, Mariboru in Ptuj. — Ljubljana, dne 24. marca 1921. — Dr. Baltič I. r.

Seja mestnega šolskega sveta se je vršila 17. marca. Dovoljeni sta bili in otvorili sta se vzporednici v I. razredu III. mestne dekliške in IV. razredu zasebne dekliške ljudske šole v Lacht, sirotišču. Več učnih moči je bilo premeščenih oziroma nastavljenih v Ljubljano. Več prošelj za dovolitev daljših ali pa za podaljšanje že obstoječih dopustov se izroči višjemu šolskemu svetu. Projektirani sta v razbremenitev I. dekliške in I. deške meščanske šole III. mestno dekliško in III. mestno deško meščansko šolo III. mestna dekliška ljudska šola in I. mestna deška ljudska šola naj b še nadalje ostali šestrazrednici. Lastna hiša na Erjavčevi cesti, ki bi prišla v poštev za vzdrževanje III. mestne dekliške ljudske šole in ki jo ima deloma pošteno ravnateljstvo v svoji uporabi, se izroči svojemu prvotnemu namenu. Predsedstvo kranjske hranilnice se naprosi, naj bi dalo Virantov vrt na razpolago za kretanje šenjakobске šolske mladine med odmori v pouku.

Oglas mariborskim državnim uslužbencem. Obvešča se, da se vrši občni zbor društva in Samopomoči dne 1. aprila ob pol 7. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru.

Darilo. Podružnica Jadranske banke v Ljubljani je darovala v podporni sklad »Društva slovenskih leposlovcev« v Ljubljani vsoto 1000 K.

Nov list. Včeraj je izšla prva številka »Hrvatske Rijčke«, glasila Hrvatske seljačke stranke v Dalmaciji. List zastopa federalistično stališče.

Za 30 milijonov dinarjev vojnega plana. Direktor plana Čeda Gogič, ki se je povrnil z inšpekcijskega potovanja v notranjosti države, je predložil v Beogradu poročilo, da je na svojem potovanju našel prikritoga vojnega plana za 30 milijonov dinarjev vrednosti. Ogromne važnosti je ta plan za našo domačo industrijo.

Zračni promet se osnuje med Beogradom in Parizom. Z načrtom se bavi neka delniška družba. V Ljubljani bo postaja za to zračno progo.

Nov izum. Belgradski inženjer Ilija Vaskić je izumil nov način galvaniziranja, ki pomeni velik prihranek na delu in materialu.

Včeraj je preteklo 75 let, odkar se je v zagrebškem gledališču uprizorila prva izvorna hrvaška opera »Ljubav in zloba«, ki jo je uglasbil Vatroslav Lisinski.

Poneverba. V soboto se je mudil v Mariboru podravnatelj okrajne bolniške blagajne v Ljubljani Ivan Kocmur, ki je vložil pri oddetnem državnem pravdnistvu ovadbo in je dal zajedno aretovati bivšega vodjo poslovalnice imenovane blagajne v Gornji Radgani Josipa Spazzapana radi poneverbe uradnih denarjev v znesku 28.000 K. Blagajna ne bo trpela nobene škode, ker je znesek že založen. Primanjkljaj je ugotovil blagajnični revizor.

Organizacijski vestnik. Iz stranke.

Odbor krajevne organizacije JSDS v Ljubljani bo imel danes v torek, dne 29. marca ob 6. zvečer na Turjaškem trgu tev. 4. prvo nadstropje, zelo važno sejo. Pridejo naj vsi odborniki in odbornice točno in zanesljivo.

Sodružji in sodružice v Ljubljani, ki bodo te dni prejele vabila odbora krajevne odganizacije, se naprošajo, da se tem vabilom zanesljivo odzovejo. Vsak naj prinese s seboj strankino izkaznico ali druga

dokazila, iz katerih je razvidno, da je plačal strankin davek, koliko, komu in kdaj. V posameznih primerih bo zadostovala ustna izpoved. Vsi člani krajevne organizacije v Ljubljani dobe nove izkaznice. Kdor je s strankinim davkom v zastanka, ga bo moral doplačati. Castna dolžnost vsakega člana stranke je, da plačuje poleg rednega strankinega davka tudi svojih dohodkom ali premoženju primeren pristovoljen progresiven strankin davek. Kdor bi ne hotel čakati na zgoraj omenjeno vabilo, se lahko zgłosi od jutri, srede dolgi, vsak dan med 6. in 8. uro zvečer na Turjaškem trgu št. 4. prvo nadstropje. Ob nedeljah in praznikih je pisarna zaprta.

Iz strok. organizacije.

Organizacija natakarjev, hotelskih, kavarniških in gostilniških uslužbencev v Ljubljani, vabi vse člane na shod katerega priredi dne 30. t. m. v gostilni Lovšin, Gradišče ob 24. uri (12.). Dnevni red: Bolniška blagajna, naše strokovne šole. Tovariši, tovarišice pridite polnoštevilno! Nikdo ne sme manjkati ker se gre za njegov lastni interes. — Odbor.

Gospodarstvo.

— Dalmatinske železnice. Posebno železniško poverjeništvu oddide 5. aprila v Split in Knin, da pregleda, v kakem stanju se nahaja med vojno prekinjena zgradba dalmatinsko — ličke proge. Ta proga se bo takoj pričela nadaljevati, a ravnotako mislijo pričeti z gradnjo nsne železnice in stranske proge Zrmanja — Bihač, ki bo spojila Knin s Sumom.

— Naredba o ribolovu. Komisija, ki izdeluje naredbo o ribolovu, je izročila načrt ministrtvu za poljedelstvo, da ga odobri. Ta naredba ukinja vse fevdalne pravice na ribolov. Manjša jezera bodo smele odslej izkoriščevati občine, v katerih leže ta jezera. Majhne reke in potoki pa se prepuste v izkoriščanje lastnikom. Občine ob morju lahko prosto ribarijo eno miljo od obale, dočim ostalo morje pripada državi.

Kulturni vestnik.

Literaren večer priredi dne 1. aprila ob 8. zvečer v dvorani Mestnega doma Fr. Lipah. Na sporedu so Wilde, Turgenjev, Andersen. Vstopnice in sporedi pri blagajni. — V Novem mestu z istim sporedom v dvorani čitalnice dne 31. marca. Koncert priredi tukajšnji učiteljski pevski zbor v četrtek, dne 7. aprila zvečer v dvorani hotela Union.

Umetniška razstava. Včeraj je načelnik umetniškega oddelka ministrtva prosvete Branislav Nušič svečano otvoril impozantno razstavo slikarskih in kiparskih del.

Ilustriran list »Plamen«. Izšla je 6. številka tega na splošno priljubljenega lista. V novi številki prinaša obilo slik o večičastnem pogrebu občeprijubljenega pok. dr. Ivana Oražna, nadalje slike o belokranjskih pisanicah, prizore iz igre »Oolgata« itd. Bogato ilustriran je izšel »tretji ženin« naše Koprnele, kateri humoristični spis bralci »Plamena« posebno radi bero. Nadalje ima ta številka nadaljevanja Zorčeve povesti: Zmote in konec gospodične Pavle in kriminalnega romana izpod peresa I. S. Orla: Pasi in zanke. Nadaljna vsebina je deloma poučna, deloma leposlovna. List prinaša tudi politični pregled zadnjih 14 dni. »Plamen« stopa v drugo četrtletje, zato je priložena tej številki položnica, da naročniki pravočasno ponove naročnino za novo četrtletje. Na razplaganje je še nekaj izvodov vseh dosedaj izšlih številki za one nove naročnike, ki se še pravočasno oglase. Naroča se v Ljubljani, Kongresni trg 19, naročnina za četrtletja K 36, za pol leta 72 K. Ilustriran list »Plamen« toplo priporočamo kot prijetno in zanimivo po ljudno, a vendar kritično revijo.

Po svetu.

— Petdesetletnica pariške komune. V petek dne 18. t. l. je minilo petdeset let od časa, ko je pariški proletarijat proglasil komuno. Ta dan je Pariz bil zopet na čelu nove francoske revolucije. Komuna pa je trajala le 72 dni; propadla je vsled neučelnosti in notranjih neurejenosti in neumevanja izvršitelje nujnih nalog s strani revolucionarjev. Končno je Thiersu uspelo, da je v sporazumu z bonapartistično reakcijo in s pomočjo Nemcev organiziral kontrarevolucionarne čete, s katerimi je premagal revolucionarje. Revolucionarji so se junaško branili in Thiers je moral nasakovati hišo za hišo, predno jih je premagal. Zmagovita buržoazija je takrat dala pomoriti več 10.000 revolucionarjev in sicer 25.000 možkih, žensk in otrok je pomorila soldateska; 3000 ujetnikov so pomorili v ječah, 14.000 revolucionarjev pa je buržoazija poslala na prisilno delo v Novo Kaledonijo, 7000 pa jih je iz Francije izgnala. Nad 100.000 proletarcev je bilo takrat žrtev podivjane zmagovite buržoazije. — In socializma ne ustavi nobena morija, nobena vihra od strani buržoazije — ideja komune živi!

— Nova slika Lukrezije Borgia najdena. V cerkvi sv. Jurija v Ferrari so odkrili novo sliko Lukrezije Borgia. Je to srebrnen rez, predstavljajoč slavno ženo, ki žrtvuje svojega sinka Ercole svetemu Aureliju, ki pa blagoslovljaje ga otroku polaga na glavo roko.

— Novo odkrito delo slavnoga prirodoslovca Linneja. Stockholmski poznavatelj Linneja Feliks Bryk, ki je že pred dvema leti odkril Linnejevo spominsko knjigo (izdano od švedskega Linnejevega zavoda v Stockholmu l. 1919.), je našel doslej neznanu delo velikega prirodoslovca. Je to odkritje rastline »Erucarum ortus«. Delce je izdal po rokopiisu, ki ga je imela kraljica Ludvika Ulrika, Feliks Bryk v Stuttgartu.

Dopisi.

Št. Pavel pri Preboldu. (Savinjska dolina.) Demagogija, pardon, ideologija narodnosti, doživlja svoj kraj pri delavcih v tukajšnji tkalni tovarni, v kateri je okrog 250 delavcev in delavk zaposlenih. Ti delavci so po večini vključeni pri strokovni organizaciji »Narodna socialna zveza« (to je organizacija raznih podrepanikov na železnicah, uradnikov in raznih škriccev). Voditelj teh organizacij so razni faltrani liberalni študenti, ki so se svoječasnno odrekli pokorščim liberalcem in so začeli »kšeft« na svojo roko pod krinko NSS v te svrhe imajo politično in strokovno organizacijo, obe skupaj znesejo seveda v en koš; ravnotako zmesajo tudi razne stroke v en kotel, da kuhajo buržoazno politiko po vzorcu egoizma. Na shodih radi čvekajo, da so za enakopravnost in za ureditev enotnih mezd za uslužbence. Pri tem pa pozabijo povedati, da imajo železničarji po 3—4000 kron mesečne plače in delavke v Št. Pavlu pa imajo še po 18 K na dan. Pretekli teden so se vrliha pogajanja pri tem nemškem podjetju, zastopnik Nesevse, pardon, NSS, se je uklanjal in izjavil delavcem, da se ne more nič doseči. Delavstvo se je silno razburilo na to, kar je razumljivo. Obrnilo se je na celjsko okrožno strokovno komisijo (Sindikata socialističnih organizacij), da prisloži na pomoč te, obenem izjavili, da hočejo pristopiti k strokovni organizaciji oblačilnih in tekstilnih delavcev za Slovenijo, katere je vključena v mednarodni strokovni zvezi, ker so že sili fraz. Strokovna komisija celjska je na podlagi tega odposlala dopis na podružnico NSS na njihovega predsednika g. Ternovška s prošnjo, da naj skliče za 20. marca strokovni shod. Shod se sicer ni sklical, vendar je odbor spraje tajnika s. Leskoška od strokovne komisije in s. Liseca, zastopnika tekstilne stroke iz Celja v svrhu razgovora. Pri pogajanju ni prišlo do rešitve, ker je

g. predsednik naročil zagovornika NSS od politične organizacije in isti ni dovolil dati predloga s. Leskoška na glasovanje, kateri se je glasil takole: Vsled nepravilne taktike v NSZ odstopi članstvo v celoti in pristopi k osrednjem društvu oblačilnih in tekstilnih delavcev. Ker je s. Leskošek videl, da je večina za odstop iz NSZ je končno izjavil: Ker imate samo dva do tri ovirače, ki si domišljujejo, da se NSZ ne da zlomiti, odločili bodo seveda člani in članice, Delavstvu v Št. Pavlu naznanjamo, da se bo vršil v nedeljo dne 3. aprila strokovni shod, na katerem bodo poročali ss. Leskošek iz Celja in Bajt iz Ljubljane. Prostor in čas bo razviden na lepakah

Iz Ptuja. Postopanje policaj-demokratskega okrajnega glavarja dr. Otmarja P. majerja se je že nešteto krat kritiziralo skoro po vseh časopisih, ki izhajajo v Sloveniji, razen v Tavčarjevem »Sl. Narodu« in Žerjavovem »Jutru«, toda brez uspešno. Pri vladi se ni nihče ganil, da bi preiskal Avgvije hlev in ga očistil. Poročali smo že, kako naravnost sili ljudstvo k temu, da krši obstoječe zakone in ga hoče pri tem varovati on, ki je postavljen na mesto, da kot nepristranski čuvar zakonov gleda da se iste od državljanov ne krši. Ta demokrat se je ponovno predznil prepovedati delavsko prireditve v Stirnišču, ki je bila napovedana za velikonocni ponedeljek, med tem ko tujim državljanom ruskim Wranglovcem dovoljuje, da prireajo bankete in se jih baje sam pridno udeležuje. Za vse te njegove junaške čine in kršena obstoječih zakonov pa mi ne delamo njega odgovornega, ampak vlado, ki ga je nastavila. Ker je bila ta vlada že nešteto krat obveščena potom časopisja o njegovem policajdemokracičnem delu ter ga do danes še ni poklicala na odgovor, zahtevamo, da to čimprej stori ter ji predlagamo da ga prestavi med manj kultivirane Arnavte v Makedonijo, ki ga bodo naučili boljših manir. Ako se ga pa ne bo poklicalo na odgovor in se ne bo cela stvar od strani deželne vlade preiskala, povemo že danes, da vse morebitne posledice, ki nastanejo vsled tega, zadenejo njo samo. Tako sedaj se pa ravnaite kakor vam drago ... in glejte, da častnega občana dr. Pirkmajerja čimprej spravite iz Ptuja, ker tukaj je postalo mesto zanj prevročje. Ako pa mislite, da so samo pristasi policajdemokratov jugoslovanski državljani (ki so poslali iz Slovenje celo 3 poslance v narodno skupščino) in vsi drugi pa smo njihovi sužnji, tedaj naj se g. Pirkmajerju ne skrivi lasu od vaše strani, ampak ljudstvo bo obračunalo samo z njim.

To in ono.

* Opicja svatba. V krasni vili čikaškega milijonarja Kolhneja v Palm Beach v Ameriki se je vršila pred tedni v navzočnosti velike družbe bogataške gospode ne navadna svatba dveh opic. Gospoda je to svatbo izvršila v svojo zabavo z razkošnimi ceremonijami. »Zemlja« »Čiko« je imel na sebi fin irak in belo svileni ovratnik, »nevesta« »Či« pa krasno krilo iz belega satina. Nekdo izmed gospode je predstavljaj duhovnika, ki je poročil optiči par. — To dokazuje, da je vsega sita aristokracija v zadnjem štadiju blaznosti!

* Amerikanska anekdota. Prvi kos lišne opreme novega ameriškega predsednika v Belih hiši v Washingtonu, je bila — metla, katero je poslala neka organizacija na Hardingov novi naslov. (Vsakokratni predsednik ameriški se ob nastopu svojega mesta murg z vsem svojim preseliti v vladno Belo hišo v Washingtonu.)

* Kako poznamo, če smo še mladi ali smo že stari? Popolnoma enostavno rešuje to uganko »Morning Post«, ki navaja sledeči poizkusni način: ena roka se obrne z dlanjo navzdol, s prsti druge roke pa so na njeni zgornji stranji rivažigne koža. Ako se, ko jo izpustimo, takoj zopet zravna, potem smo še mladi, ako pa obstane in se je polagoma zravna, potem smo že — stari.

PAPINI-MAGRINI:

Zamenjani duši.

(Dalje.)

III.

In vsak je odšel s svojo novo dušo po svojih potih. Koncem konca se pravzaprav ni izvršila nobena izprememba, zakaj obe duši, ki sta zamenjali telo, sta ostali isti; in vendar sta čutili takoj potrebo oddaljenja, kakor da bi hoteli poizkusiti neprilakovano odpornost po toliko intimnem prijateljstvu prošlih dni.

Kdo ne vidi takoj razloga? Če se duša odda, vzdržuje v sebi vse — tudi spomine na prostost in na vse ono, kar je globoko skritega na dnu prošlosti.

Vsak med nami — izvzemši svetnika — je za sebe samega zelo prizanesljiv. Skuša pozabiti podlost, slabosti in male pregreške preteklosti —; skriti in zanikati, kar gnusnega in gadnega leži v našem značaju in da vzmoremo hoteli po-

zabiti ter skriti, pridemo do zaključka, da sami verjamemo, da je naša duša čista, da je naša preteklost poštena in da smo na vseh straneh vsega spoštovanja vredni odličnjaki.

Toda če se izreka sodba o drugih...

Predstavite si, da na mah vstopi v vas duša drugega. Takoj po prvem preizkovanju čutite zatohlost skritih pregreh, najdete temne kotičke in čudite se nad kupom neumnosti in lopovščine, ki jo vsebuje duša inteligentnega poštenjaka. Drugi naravno, je našel isto v duši, ki ste mu jo vi dali in ki vam je skoraj zadoščala in imel bi enak razlog zaničevanja.

Tako se je pripetilo Prvemu in Drugemu, o katerih pripoveduje zgodba; tudi v njih je iz preziranja nastalo sovraštvo, ker oba sta našla v duši, ki sta jo dobila, isto, kar je duša mislila o drugi, še predno se je vtelesila.

Prvi razkrije v spominu duše Drugega, da ga je le-ta smatral kot

puhlega pohajača, lahkomiseln in nesolidno bitje; Drugi najde v spominih Prvega, da ga je isti pred zamenjavo vpošteval kot robatega kratkočasnika omejenega uma in celo ošabnega človeka. V kolikor sta bili duši po zamenjavi oddani, je trpela tudi njihova retrospektivna lastna ljubezen in vsak njiju je mislil: Kolika hinavščina! Odsihod hočem nekoliko vzgojiti strašno dušo, ki se me je dotaknila!

In oba sta bila koncem koncev nezadovoljna z zamenjavo, ki sta jo udeležila s tako radostjo.

IV.

Živela sta nekaj časa ločena drug od drugega in vsak njiju je hotel improvizirati novo življenje. Telo je vsled izpremembe stanovalke moralo izpremeniti tudi svoje navade in opravila. Drugi, ki je postal pesnik, se napoti na deželo, zabavajoč se tam z kolovratenjem po polju. Prvi se poda v Pariz, kjer postane borzni obiskovalec. Po pretoku dveh let se

ga loti neznanško domotožje po prošli duši, o koji je vedel marsikaj vprek spominov duše Drugega, ki jih je le-ta sedaj vsebovala; vrne se v mesto, kjer se je izvršila zamenjava, da se pobota glede zopetne povrnitve duše.

Drugi pa je bil nasprotno zelo srečen ter se je kaj dobro prilagodil novi duši. Pesnikova duša je postala popolnoma njegova. Vse, kar je bilo v njej grdega, je pokril pepel časa ali listje ničevosti. Veselil se je nad drevjem, nebot in vodo kakor pogan.

Tudi velika sreča se mu je pripetila: zaljubil se je v žensko, ki je bila zaljubljena v njega. Že nekaj mesecev stanujeta skupno v hišici, obdani od jarka in pevajočih ptičkov. — Drugemu se porajajo neprijetni spomini o onem, kar je bil prej, kako je živel, ko je sedanja njegova duša bivala še v telesu Prvega. — Toda slednjemu se naposled posreči najti Drugega v njegovem skrivališču. Stopi pred njega ter osorno zahteva svojo dušo — dušo, ki je bila

njegova. Nekega jutra sta kričala v zaprti sobi brez vsakega uspeha. Drugi absolutno ni hotel vrniti duše, s katero se je tako dobro počutil na svetu ter je nastojal pri svojem pravu brez vsacega usmiljenja. Glasno je govoril, ne pomisleč, da ga lahko čuje njegova žena, ki bi ga morda nehala ljubiti, čim bi zoznala, da ona duša, ki jo je vzljubila, ni prava duša ljubljenca. In res je žena — kakor je to že naravno — dolgo prisluševala pred vratmi, ker sta pa oba kričala ter namigavala na tako čuden položaj, ki bi nikomur ne prišel na um, seveda ni razumela ničesar.

Ko je Prvi odšel, vpade v sobo ter najde tam Drugega vsega potnega, rdečega obraza kot rap in zamišljenega.

»To je bil star upnik« je odvrnil na vprašanje, ki ga je bral v očeh žene »toda upnik, ki nima nobene pravice do svojih zahtev.«

(Konec nril.)